

Események 2023

Zámbó Csilla – Kulman Katalin – Bagota Mónika

³Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar, Matematika Tanszék

MIDK 2023. (Matematika és Informatika Didaktikai Kutatások konferencia) – 2023. március 29–április 2., Nagyvárad

A Matematika és Informatika Didaktikai Kutatások konferencia a Kárpát-medence legrangosabb konferenciasorozatai közé tartozik, évente szervezi meg a Debreceni Egyetem a Kárpát-medence különböző helyszínein. A 2023-as évben a Partiumi Keresztény Egyetem közreműködésével Nagyváradon került megrendezésre a konferencia március 29-e és április 2-a között. A részletes program elérhető itt: https://matapszi.elte.hu/dstore/document/7686/MIDK%202023%20_%20Debreceni%20Egyetem.pdf

A rendezvényen évről évre növekvő számban vannak jelen nemzetközi résztvevők is Európa több országából. A 2023-as plenáris előadások közül kettőt is külföldről meghívott vendégek tartottak, Maria da Piedade Vaz Rebelo és Maria Graça Bidarra a motiváció és elköteleződés szerepéről beszélt, Ioannis Papadopoulos előadása pedig a problémamegoldás témakörén belül a mentális argumentációk és a struktúra szerepét elemezte. A későbbi plenáris előadások során Lilla Korenova témája a „Digitális technológiák a matematikaoktatásban – a Covid 19 világjárvány előtt, alatt és után” volt, Oláh-Gál Róbert pedig a Bolyaiakhoz kapcsolódó legújabb könyveit ismertette, azok módszertani-didaktikai háttérével együtt. A konferencián három szekcióban zajlottak az előadások, összesen körülbelül nyolcvan fő képviselte magát személyesen vagy társszerzőként.

Az ELTE TÓK-ot Szeibert Janka és Zámbó Csilla képviselték, előadásuk címe: *A matematikai gondolkodás fejlesztése számelméleti feladatokkal*, témája egy általános iskolai oktatási kísérlet, melyben a kísérleti csoport minden óra elején 5–10 percen keresztül számelméleti feladatok megoldásával foglalkozott, míg a kontroll csoport a tananyaghoz kapcsolódó feladatokat oldott meg. A kísérlet megmutatta, hogy a számelmélet feladatok megoldása fejleszti a matematikai gondolkodást, a kísérleti csoportba tartozó diákok jobban teljesítettek a reguláris tananyaghoz kapcsolódó problémák megoldása terén, mint a kontroll csoport tagjai.

A konferencia fontos színtere az aktuális hazai kutatási témák és eredmények megismerésének, a szakmai párbeszédnek és a kapcsolatok épülésének, erősödésének a részt vevő kutatók között.

CERME 13 (Congress of the European Society for Research in Mathematics Education) – 2023. július 9–14., Budapest

A CERME a European Society for the Research of Mathematics Education kétévente megrendezésre kerülő konferenciája. 2023-ban az ELTE és a Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet szervezésében Budapesten, az ELTE Lágymányosi kampuszán találkoztak Európa és a világ minden tájáról a kutatók, közel ezren, hogy megismerjék és közösen továbbfejlesszék egymás kutatásait, valamint együttműködéseket alakítsanak ki. A helyi szervezőbizottság elnöke Csapodi Csaba, az ELTE Matematikatanítási és Módszertani Központ adjunktusa, a Rényi Alfréd Matematika Kutatóintézet Módszertani Osztályának munkatársa volt, a nemzetközi programbizottság elnöke pedig Paul Drijvers, az Utrechti Egyetem oktatója, a Freudenthal Intézet tudományos igazgatója. A lebonyolításban számos hazai önkéntes vett részt, gimnazistáktól kezdve, hallgatókon át a matematikatanárokig, egyik fő koordinátoruk Bereczki Ildikó volt, a TÓK Matematika Tanszékének óraadója.

A konferenciát megelőző kétszer fél napon a minden CERME-t hagyományosan kísérő YERME is megrendezésre került, ahol az egyetemisták, doktoranduszok és frissen PhD-fokozatot szerzettek találkozhatnak és ismerhetik meg az aktuális kutatási irányokat, témákat és az azokat kutató, tapasztaltabb kollégákat.

A konferencián sor került plenáris előadásokra is: Lovász László, az MTA korábbi elnöke arról beszélt, miért szép a matematika, Berta Barquero, az Universitat de Barcelona oktatója pedig a modellezés kutatásáról, annak kihívásairól és lehetséges jövőbeli irányairól adott elő. A program jelentős részét a TWG (Thematic Working Group) alkalmak tették ki. Ezek az alkalmakon a tematikus munkacsoportok minden tagja ismertette saját kutatását, melyre alapos reflexióval készült néhány, előre kijelölt csoporttársa, de mindenki más is részt vehetett az ismertetést követően kibontakozó szakmai diskurzusban.

A tudományos-szakmai fejlődés mellett kikapcsolódásra és kötetlen beszélgetésre is volt lehetőség a kirándulások, kultúrprogramok és a közös étkezések, valamint a Szépművészeti Múzeumban rendezett gálavacsora alatt.

A konferencia honlapja: https://cerme13.renyi.hu/Scientific_Program

Rátz László Vándorgyűlés – 2023. július 4–7., Budapest

A Rátz László Vándorgyűlés a 2023-as évben Budapesten, a Graphisoft Parkban került megrendezésre. A rendezvényre 240-en regisztráltak, a résztvevők és előadók között egyaránt találunk matematikatanárokat, tanítókat,

óvodapedagógusokat és a matematikai neveléshez más módon kapcsolódó szakembereket.

Több, az ELTE TÓK-hoz is szorosan kötődő előadó gazdagította a szakmai programot: Lénárd András és Turzó-Sovák Nikolett a Digitális Pedagógia Tanszék irányából érkező kapcsolódtak a matematikához a robotikán, illetve a szöveges feladatokon keresztül. Kövesiné Schmidt Krisztina az ELTE Gyakorló Óvoda pedagógusaként az óvodai matematikai nevelés jógyakorlataiból osztott meg velünk elemeket, míg Farkasházi Csilla a tanítói munkássága során gyűjtött és alkotott játékok végtelen kincstárába és a hozzájuk kapcsolódó módszertani szemléletbe engedett betekintést.

A változatos témájú plenáris előadásokon túl az alábbi négy szekcióba szervezve történtek az előadások, műhelyek: alsó tagozat, felső tagozat, gimnázium, speciális matematika tagozat. A szekciók közötti szabad átjárás lehetőségével sokan előszeretettel éltek. Emellett nem volt ritka az sem, hogy egy-egy hosszabb szünetben is önszerveződő műhelymunka zajlott, így ebben a formában is megvalósult, hogy a Vándorgyűlés 2023. évi hívószava a „kreativitás” volt. Az esemény 2023-ban is remek alkalmat nyújtott a szakmai fejlődés mellett a találkozásokra, közösségépítésre, kötetlen szakmai párbeszédre és a szabadidős programokon keresztül a kikapcsolódásra is.

A részletes szakmai program, vele együtt pedig néhány előadás felvétele, kapcsolódó anyagai elérhetőek itt: https://www.bolyai.hu/files/RLV_2023_program2.pdf

A konferencia honlapja: <https://www.bolyai.hu/hirek-ratz-laszlo-vandorgyules2023>

Varga Tamás Módszertani Napok

A Varga Tamás Módszertani Napok konferenciasorozat első rendezvénye az 1989. november 3-i Varga Tamás Emléknapi volt. Varga Tamás 1919. november 3-án született és 1987. november 1-én hunyt el. 1989 óta hagyományossá vált a 2 napos Varga Tamás Módszertani Napok megrendezése minden év november elején.

A konferencia a magyar matematikatanítási hagyományok és innovációk interaktív bemutatását plenáris előadások és műhelymunkák formájában szervezi. Ezeken hazai és külföldi kutatók, tanárok, a közoktatás és a felsőoktatás matematikatanítása iránt elkötelezett szaktekinetelyei tartanak előadásokat, vezetnek foglalkozásokat magyar tanítóknak, tanároknak, érdeklődőknek.

A programokban szó esik a hazai és nemzetközi fejlesztésekről, a matematikatanítás elvi és gyakorlati módszereiről, az informatikai eszközök újabb tanórai felhasználásáról, a diákokkal való kapcsolattartás lehetőségeiről stb. A konferenciák programjához évek óta hozzátartoznak diákprogramok, illetve tanár-diák közös programok is. A konferenciák tematikái alapján vé-

gig követhetjük az 1989 óta eltelt időszak matematikatanításának fontosabb eseményeit. Szó esett a NAT megszületéséről és további módosításairól, a hozzátartozó kerettantervekről, az aktuális hazai és nemzetközi mérésekről, ezek eredményeinek elemzéséről, a kétszintű érettségi bevezetéséről, a korszak jellemző tantárgy-pedagógiai irányzatainak és módszertani ötleteinek megjelenéséről, alkalmazási lehetőségeiről, a legújabban megjelent tankönyvekről stb. Ugyancsak követhetjük az informatikai eszközök iskolai megjelenésének, alkalmazásának fejlődési folyamatát is, a programozható kalkulátoroktól az aktív táblák használatán át a legkorszerűbb „okos” eszközökig.

2023. november 3-4. került megrendezésre a XXXV. Varga Tamás Napok. Pénteken több nyitóelőadás (Klein Sándor: Módszer vagy kísérlet? – Varga Tamás és a magyarországi matematikatanítás megújulásának reménye; Csapodi Csaba: „Így tanítanánk mi” – egy új tanárhálózati kezdeményezésről; 100 éve született Imrecze Zoltánné – személyes visszaemlékezések) és a Varga Tamás Díjak (Junior díjat kapott: Dankowsky Anna Zóra; Életműdíjat kapott: Sinkáné Papp Mária és Vancsó Ödön) átadása zajlott.

A konferencia második napján három szekcióban (alsó tagozat, felső tagozat, középiskola) voltak a programok. Az alsó tagozatos szekció szervezésében a TÓK Matematika Tanszékének oktatóin kívül Móricz Márk gyakorló tanító, az Építsük fel! matematikatanítvány-család egyik szerzője is segédkezett.

Az alsó tagozatos szekcióban két szeminárium keretében mélyíthették el ismereteiket a résztvevők: Néder-Buzási Éva: *A játék: tanulás, a tanulás: élmény* és Juhászné Antal Judit, Ungár Ágnes: *A kooperativitás szerepe a matematika tanulásában*. Az előadók mindannyian a Jövő Iskolája Veresegyház Általános Iskola pedagógusai, Ungár Ágnes az iskola vezetője.

Néder-Buzási Éva olyan játékokat, tanulási tevékenységeket mutatott be, melyekben megjelenik a csapatépítés, a szerencsejáték, a logika és a mozgás. Juhászné Antal Judit és Ungár Ágnes szemináriumának fókuszában az együttműködés fejlesztése állt, amihez konkrét példákat, játékokat, strukturált feladatokat mutattak be.

A konferencia honlapja: <https://www.vtamk.hu/varga-tamas-modszertani-napok>

XXIII. Országos Neveléstudományi Konferencia – 2023. október 26–28., ELTE PPK Budapest

A XXIII. Országos Neveléstudományi Konferencia címe: „Elkötelezettség és rugalmasság: a neveléstudomány útjai az átalakuló világban”. A konferencia címe azt tükrözte, hogy az egyszerre jelentkező természeti és társadalmi krízisek korában, amikor a nevelés és oktatás kontextusát adó világ lényegi vonatkozásokban alakul át, a neveléstudománynak a korábbiaknál is erősebben kell elköteleződnie a pedagógia humanista alapjai, az egyéni, társas és társadalmi fejlődést leginkább fenntartó módon biztosító lehetőségei mellett – és ezt csak újfajta, innovatív, rugalmas módokon teheti meg.

Az ELTE TÓK Matematika Tanszékének oktatói a konferencián a *Matematikadidaktikai kutatások a metakogníció kutatócsoport vizsgálataiban* című Csikos Csaba (SZTE) által vezetett szimpóziumon vettek részt.

Bagota Mónika (ELTE TÓK Matematika Tanszék), Kéner Dominika (ELTE TÓK hallgató), Ökördi Réka (ELTE TÓK Matematika Tanszék): *Térgeometriai játékok a tér- és síkbeli készségek fejlesztésének szolgálatában* című előadása egy geometriai témájú fejlesztő kísérletről számolt be. A kísérlet 3. osztályban zajlott, és megerősíti az egyéni fejlődési utak tudatos pedagógiai támogatásának hatékonyságáról szóló munkahipotézist.

Csikos Csaba (SZTE): *A számolási készség metakognitív és nem metakognitív elemeinek vizsgálata 9. évfolyamos szakiskolai tanulók körében – a nyári visszaesés jelensége* c. előadás témaköre és a vizsgált korosztályok átvetnek az alsó tagozatból a felsőbe, 3., 5. és 7. osztályos tanulók a számolási készség különböző szintű összetevőit mérő részteszteket oldottak meg. A vizsgálat a számolási készség metakognitív és nem metakognitív komponenseinek életkor és feladatnehézség szerint változó részarányáról nyújt empirikus adatokat.

Turzó-Sovák Nikolett (ELTE TÓK Digitális Pedagógia Tanszék), Bereczki Ildikó (ELTE TTK), Csikos Csaba (SZTE): *Egy matematikai PISA-feladat elemzése: miért nem tudják megoldani a tanulók, ha minden szükséges tudás-elemük megvan hozzá?* című előadás egy nevezetes PISA-feladat megoldási folyamatainak részletes feltérképezésére vállalkozott. A feladat a matematikai tartalma alapján már felső tagozatos korban egyszerűen megoldható, a szöveges feladat megértéséhez szükséges további gondolkodási műveletek nehézségei magyarázatot nyújtanak a feladatmegoldás alacsony színvonalára.

Biró Fanni (SZTE), Szitányi Judit (ELTE TÓK Matematika Tanszék): *Észreveszem-e, akit tanítok? Tanítójelöltek noticing kompetenciájának vizsgálata videómegfigyeléssel összekapcsolt interjú módszerrel* című előadásban tanítójelöltek szakmai fejlődésének támogatása kap főszerepet. Ahhoz, hogy a későbbi tanítói munkájuk során a tanórán jól tudják segíteni tanulóik szakmai fejlődését, a tanítójelölteknek képessé kell válniuk arra, hogy tudatosan észrevegyék (noticing) az osztályteremben vagy a tanórákról készített videofelvételen megfigyelhető gondolkodási hibákat, eredeti ötleteket, a gondolkodásfejlődés egyéni különbségeit.

A konferencia honlapja: <https://onk2023.ppk.elte.hu/>